

Introduktion til den danske finansielle infrastruktur

14. februar 2020

1 Indledning

Dette notat har til formål at oplyse nye pengeinstitutter om den danske finansielle infrastruktur kaldet *kerneinfrastrukturen*. Kerneinfrastrukturen består af centrale systemer for betalingsformidling og fælles digitale løsninger. For et pengeinstitut, der ønsker at blive deltager i kerneinfrastrukturen, giver dette notat en overordnet beskrivelse af, hvilke løsninger kerneinfrastrukturen udgøres af, hvilke aktører der agerer i kerneinfrastrukturen, og hvordan adgang opnås mv.

Dette notat giver således en introduktion til:

- kerneinfrastrukturen (afsnit 2),
- vilkår for adgang til kerneinfrastrukturen (afsnit 3),
- øvrige centrale aktører og deres roller (afsnit 4),

For en uddybende beskrivelse af vilkår for adgang til kerneinfrastrukturen kan henvendelse rettes til Finans Danmark på mail: clearinger-kerneinfrastruktur@fida.dk

2 Kerneinfrastrukturen

Kerneinfrastrukturen er de fælles sektorløsninger, dvs. den finansielle infrastruktur, der som udgangspunkt er nødvendig for at drive et almindeligt pengeinstitut i Danmark. På nuværende tidspunkt udgøres kerneinfrastrukturen af clearingerne, de koordinerede processer i forbindelse med Digital Tinglysning, e-engagement samt NemID, se nærmere herom nedenfor.

2.1 Clearingerne

Sumclearingen, Intradagclearingen og Straksclearingen clearer og afvikler detailbetalinger i danske kroner i Danmark.

I Sumclearingen afvikles bl.a. Dankortbetalinger, mens der i Intradag- og Straksclearingen alene afvikles konto-til-kontooverførsler. Det er muligt at opnå dispensation fra deltagelse i en eller flere af clearingerne, jf. nærmere herom i afsnit. 3.

Pengeinstitutterne kan vælge at deltage direkte i clearingerne ved at tilslutte sig afviklingen i Nationalbanken eller via et andet pengeinstitut efter bilateral aftale med dette, jf. afsnit 3. Pengeinstituttet skal have samme status i alle de clearing, som pengeinstituttet deltager i. Det vil sige, at et

pengeinstitut, der deltager i alle clearingerne, og som vælger at deltage via et andet pengeinstitut, skal deltage via dette i alle clearingerne.

2.2 De koordinerede processer i forbindelse med Digital Tinglysning

Målet med de fælles digitale tinglysningsprocesser er at opnå en række effektiviseringer i samspillet mellem penge- og realkreditinstitutter i forbindelse med handel med og finansiering af fast ejendom. Der er således tale om digitalisering af tilknyttede processer, som ikke digitaliseres i selve tinglysningssystemet.

Fællesprocesserne giver en hurtigere og smidigere sagsbehandling, da processerne kan gennemføres digitalt og ikke kræver personlig kontakt, koordinering mv.

Det er muligt for deltagerne at lave følgende processer via løsningen:

- rykning af pantebreve
- koordineret aflysning
- koordineret tinglysning
- dokumentudveksling f.eks. udveksling af lånetilbud eller andre dokumenter i forbindelse med en sag.

Processerne er alene tilgængelige via system-til-system-løsning, og deltagerne kan alene se information på de processer, som de er en del af eller har været involveret i.

2.3 e-engagement

e-engagement er udviklet til pengeinstitutterne, således at kundeengagementer kan overføres digitalt. e-engagement erstatter størstedelen af de manuelle papirbaserede arbejdsgange mellem pengeinstitutter, som en engagementsoverførsel indebærer. Løsningen bygger på, at kunden giver samtykke til det modtagende pengeinstitut, så pengeinstituttet har fuldmagt til at overføre og modtage oplysningerne for kunden.

2.4 Samarbejdet om NemID

NemID er udviklet af Nets DanID for det offentlige og bankerne som en fælles løsning til en lang række services på nettet. NemID blev lanceret i 2010.

Bankerne har deltaget i et sektorsamarbejde i regi af Finans Danmark, hvor der var enighed om at afgive tilbud til Digitaliseringsstyrelsen om levering af digital signatur til borgere og virksomheder i Danmark.

Bankerne har i dette samarbejde accepteret at medvirke ved udstedelsen af personcertifikater i den OCES II-løsning, som Nets DanID leverer til Digitaliseringsstyrelsen.

Bankerne har således indgået aftale med Nets DanID om ydelser vedrørende identifikation af bankernes kunder, som anvendes til Nets DanIDs opfyldelse af kontrakten med Digitaliseringsstyrelsen (RA-aftalen).

Nets DanID udvikler, vedligeholder og driftsafvikler som outsourcingleverandør bankernes fælles netbanksikkerhedsløsning, ligesom Nets DanID som CA udvikler, vedligeholder og driftsafvikler det offentliges digitale signatur, OCES.

De to løsninger anvender en række fælles elementer herunder bruger-id, adgangskode og den OTP-enhed ("One Time Password"), som en bruger skal anvende ved log-on og/eller signering. Som OTP-enhed er fra starten valgt et nøglekort, som efterfølgende er suppleret med en elektronisk nøgleviser, som kunderne kan tilkøbe.

Nets DanID leverer som outsourcingleverandør en sikkerhedsløsning (NemID) til autentifikation af brugere, som logger sig på bankernes elektroniske selvbetjeningsløsninger (netbank).

2.5 Håndbøger

Håndbøgerne er de tekniske guidelines, der skal anvendes ved brug af løsningerne i kerneinfrastrukturen.

Clearingerne

De nærmere tekniske anvisninger for deltagelse i clearingerne fremgår af Håndbog for Betalingsinfrastruktur, Håndbog for Sumclearingen, Håndbog for Intradagclearingen og Håndbog for Straksclearingen.

De koordinerede processer i forbindelse med Digital Tinglysning

De nærmere tekniske anvisninger for deltagelse i de koordinerede processer i forbindelse med digital tinglysning fremgår af Forretningshåndbog for Digital Tinglysning. Forretningshåndbog for Digital Tinglysning danner den forretningsmæssige ramme for parternes adfærd.

e-engagement

De nærmere tekniske anvisninger for deltagelse i e-engagement fremgår af Forretningshåndbog for e-engagement.

Håndbøgerne kan rekvireres ved henvendelse til Finans Danmark.

3 Adgang til kerneinfrastrukturen

Finans Danmark giver adgang til kerneinfrastrukturen og administrerer kerneinfrastrukturens aftaler, der består af en række obligatoriske og frivillige aftaler, som kan rekvireres ved henvendelse til Finans Danmark.

For at kunne deltage i Kerneinfrastrukturen skal Deltageren enten

- have tilladelse til at drive virksomhed med indlån eller udlån (ikke på grundlag af realkreditobligationer) eller

- være en dansk filial af en udenlandsk bank, sparekasse eller andelskasse under tilsyn af Finanstilsynet eller
- være en dansk filial af en udenlandsk bank, sparekasse eller andelskasse, der er under tilsyn i et andet land inden for EU eller i et land, med hvilket EU har indgået samarbejdsaftale om hjemlandstilsyn eller
- være en udenlandsk bank, sparekasse eller andelskasse, der er under tilsyn i et andet land inden for EU eller i et land, med hvilket EU har indgået samarbejdsaftale om hjemlandstilsyn, og som udøver grænseoverskridende virksomhed i Danmark (inkl. Grønland og Færøerne).

Det er ikke et krav for adgang til kerneinfrastrukturen, at man er medlem af Finans Danmark.

Et pengeinstitut, der ønsker at få adgang til hele eller dele af kerneinfrastrukturen (herefter kaldet deltageren), skal betale et adgangsgebyr (herefter investeringsbidrag) til Finans Danmark. Dette afspejler, at en ny deltager skal afholde en forholdsmæssig andel af de omkostninger, som er foretaget til udvikling af det eller de produkter, som deltageren får adgang til. Der er ingen investeringsbidrag for adgang til Sumclearingen, da denne er afskrevet.

Investeringsbidraget udgøres af en fast og en variabel betaling:

- En fast betaling på 200.000 kr. pr. løsning i kerneinfrastrukturen, som betales når deltageren får adgang til løsningen. Ønskes adgang til alle fem løsninger (Intradag- og Straksclearingen, Digital Tinglysning, e-engagement og NemID) udgør den initiale betaling 1 mio. kr.
- En variabel betaling for hver løsning, som betales tre år efter deltageren har fået adgang til den eller de relevante løsninger. Denne betaling afhænger af deltagerens brug af den enkelte løsning.

En uddybende beskrivelse af beregning af investeringsbidraget kan læses i notat her: <https://finansdanmark.dk/toerre-tal/institutter-filialer-ansatte/betalinger/finansiel-infrastruktur/adgang-til-kerneinfrastrukturen/>

3.1 Dispensation fra deltagelse i kerneinfrastrukturen

Såfremt der foreligger tekniske, forretningsmæssige eller lovgivningsmæssige forhold hos deltageren, kan Finans Danmark give dispensation fra deltagelse i dele af kerneinfrastrukturen. Finans Danmarks vurdering af muligheden for dispensation vil bygge på en åben og fleksibel vurdering af de forhold, der kan give dispensation.

Hvis en deltager ønsker dispensation fra deltagelse i dele af kerneinfrastrukturen, skal skriftlig anmodning herom sendes til Finans Danmark.

3.2 Overdragelse af adgangen til kerneinfrastrukturen

Et pengeinstitut kan overdrage sine rettigheder og forpligtelser i henhold til Finans Danmarks rammeaftale, fx ved fusioner, spaltninger, andre koncernforhold mv.

Pengeinstituttet skal underrette Finans Danmark i rimelig tid inden overdragelsen. Overdragelse er gyldig, når Finans Danmark har givet sit skriftlige samtykke, og ny "Rammeaftale om deltagelse i kerneinfrastrukturen" er underskrevet af det selskab, der har fået adgangen overdraget.

4 Øvrige centrale aktører i kerneinfrastrukturen

Pengeinstitutter, der ønsker at etablere sig i Danmark og deltage i den danske Kerneinfrastruktur, skal udover Finans Danmark kontakte følgende centrale aktører:

e-nettet A/S

e-nettet A/S varetager på vegne af Finans Danmark den løbende forvaltning af de løsninger, der udgør kerneinfrastrukturen.

Finanstilsynet

Der ansøges om tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed i Danmark hos Finanstilsynet.

Nets

Tiltrædelse af Finans Danmarks kerneinfrastrukturaftaler forudsætter samtidig deltagelse i Nets' infrastruktur, herunder optagelse i betalingsformidlingsregistre, som er en teknisk forudsætning for adgang til clearingerne.

Derudover ejer og administrer Nets en række sektorprodukter og -løsninger, der er relevante for pengeinstitutter, fx Dankort og Betalingservice.

Datacentral

Adgangen til kerneinfrastrukturens clearingsystemer forudsætter, at pengeinstituttet efterlever en række tekniske krav og formatkrav. Derfor bør nye pengeinstitutter tidligt i etableringsfasen kontakte en datacentral. Valget af datacentral afgøres af pengeinstituttet selv.

Pengeinstitutter, der ønsker at benytte en datacentral, der ikke allerede er del af den danske kerneinfrastruktur, skal være opmærksomme på, at der kræves sektortest med deltagelse af Nets og de eksisterende datacentraler.

Danmarks Nationalbank

Danmarks Nationalbank er afviklingsbank for clearingerne samt overvågende myndighed i forhold til clearingernes driftsstabilitet og sikkerhed.

Direkte deltagelse i clearingerne forudsætter, at pengeinstituttet har en foliokonto og en afviklingskonto i Danmarks Nationalbank.